

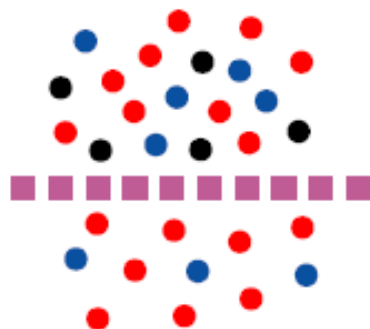
Za dobro ledvic

PERITONEALNA DIALIZA

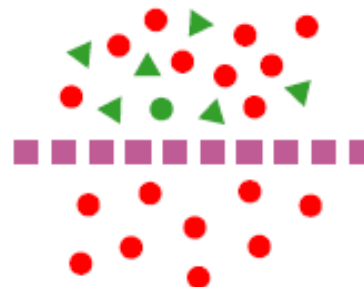
Razumeti ledvično bolezen, njen potek in vedeti za možnosti zdravljenja

KAJ DELAJO LEDVICE

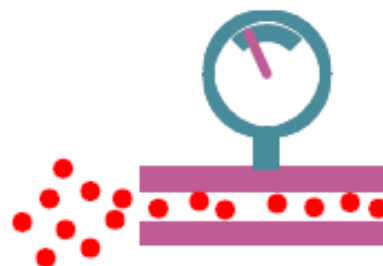
čistijo kri in
odstranjujejo
odvečno
vodo iz telesa

odstranjujejo
presnovke

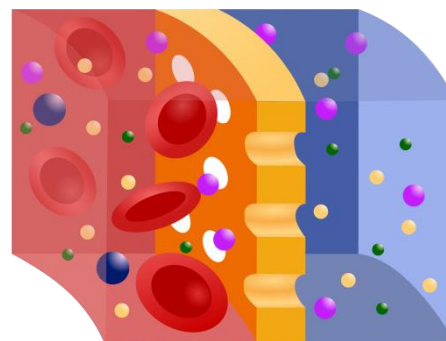
vzdržujejo
ravnovesje
kemičnih snovi
(elektrolitov in
kislin)

uravnavajo
krvni tlak in
nastajanje
rdečih krvničk

DIALIZA DELUJE PODOBNO

1. odstranjuje snovi, ki nastajajo pri presnovi, in sol iz telesa, ki jih ledvice ne morejo več odstraniti
2. odstranjuje odvečno tekočino, ki je ledvice ne morejo več izločiti
3. vzdržuje primeren nivo določenih kemičnih snovi v krvi (kalij, natrij, fosfati, kalcij)
4. vzdržuje ravnovesje kislin in baz
5. pripomore k uravnavanju krvnega tlaka

DVE MOŽNOSTI DIALIZE

hemodializa

- filtriranje krvi se izvaja izven telesa s pomočjo umetne ledvice (dializatorja - filtra) preko polprepustne membrane

trebušna (peritonealna) dializa

- kot filter služi trebušna mrena (peritonej), ki je naravna membrana v trebušni votlini

PERITONEALNA DIALIZA

KAJ JE PERITONEALNA DIALIZA

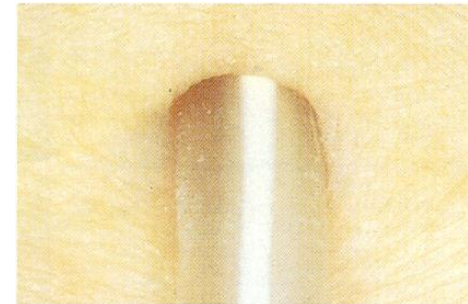

- izvaja se več kot 30 let
- je oblika dialize, ki se izvaja doma
- omogoča čiščenje krvi in odstranjevanje odvečne vode

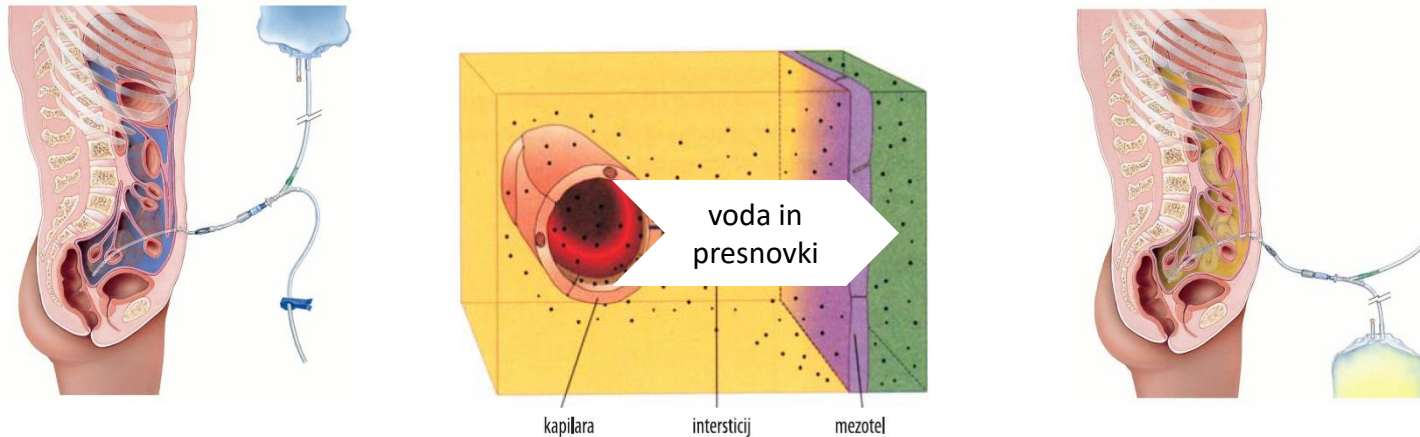
PRISTOP – PERITONEALNI KATETER

- v trebuh se levo ali desno od popka vstavi mehka cevka –kateter
- operacija je lahko v lokalni, regionalni ali splošni anesteziji
- po 3 do 4 tednih se kateter začne uporabljati, če je nujno, tudi prej

KAKO DELUJE PERITONEALNA DIALIZA

- preko cevke (katetra) se vtoči raztopina v trebušno votlino
- preko trebušne mreže se iz krvi v raztopino izločajo presnovki in odvečna voda
- po nekaj urah se iztoči uporabljeno raztopino in jo zamenja za novo

VRSTE PERITONEALNE DIALIZE

CAPD – kontinuirana peritonealna dializa

APD – avtomatizirana peritonealna dializa

CAPD

- pri CAPD bolnik opravi čez dan 2 do 3 menjave in eno pred spanjem
- ena menjava traja do 30 minut
- opravi se lahko doma, v službi, šoli ali na počitnicah
- čas menjav se lahko prilagodi aktivnostim bolnika

APD

aparat Home Choice (PRO) omogoča avtomatski vtok sveže raztopine v trebušno votlino ter po določenem času iztok uporabljene raztopine

pred spanjem se bolnik priključi na APD aparat in nastavi število menjav

v času spanja aparat skrbi za ustrezne menjave po programu

zjutraj, ko bolnik vstane, se odključi z aparata

ASISTIRANA PERITONEALNA DIALIZA

če bolnik ne more izvajati peritonealne dialize, jo lahko izvajajo

- svojci
- na domu patronaža služba (z aparatom ali dve ročni menjavi dnevno)
- v domu starejših občanov medicinsko osebje (z aparatom)

DOSTAVA MATERIALA

- vrsto zdravljenja predpiše zdravnik
- naročilo bolnišnica odda dobavitelju
- dobavitelj pripelje in razloži material na domu bolnika

UČENJE PERITONEALNE DIALIZE

je enostavno, izvaja se po vstavitvi katetra ob kontrolah v dializnem centru in vsebuje

- merjenje krvnega tlaka
- izvajanje menjav
- izvajanje nege izstopišča katetra
- zaznavanje in oceno znakov okužb
- jemanje zdravil
- rokovanje z aparatom

po uspešnem začetku zdravljenja so kontrole v ambulanti 1 x mesečno

ZAPLETI

so redki

- okužba izstopišča katetra
  - vnetje trebušne mreže (moten izpirek)
  - zatekanje tekočine pod kožo
  - nedelovanje katetra
-
- v primeru težav se pokliče v dializni center
  - pomembna je zgodnja prepoznava in antibiotično zdravljenje okužbe

PREDNOSTI IN SLABOSTI

prednosti

- prilagajanje načinu življenja in aktivnostim
- večja neodvisnost in nadzor
- manj stroga dieta
- ohranjeno izločanje seča
- manj slabokrvnosti
- preprosto učenje
- kontrole 1 x mesečno
- ni zbadanja
- boljše ohranjanje žilja
- ni zapletov zunajtelesnega obtoka

slabosti

- dnevno izvajanje menjav
- stalni kateter
- težave s katetrom (kila, okužbe, zatekanje, nedelovanje)
- spremenjena telesna podoba
- možno je povečanje teže
- potrebno je skladiščenje materiala doma
- sčasoma lahko trebušna membrana odpove in je potrebno preiti na hemodializno zdravljenje, to se ugotovi z rednimi testi delovanja membrane

PRILAGODITVE NA PERITONEALNO DIALIZO

- ljudje s peritonealno dializo živijo aktivno življenje
- svoj življenjski stil morajo prilagoditi
- **doma**: prilagoditev novemu ritmu menjav
- **šport**: večina, a brez napenjanja trebušnih mišic
- **delo/slужba**: primeren prostor za menjave
- **počitnice**: material se dostavi na lokacijo počitnic, aparat vzamete s seboj

KAKO IZBRATI PRAVO ZDRAVLJENJE

bodite aktivni pri izbiri

- **spoznajte** se z dejstvi
- **razmislite** o svojem življenjskem stilu in kaj imate radi
- **upoštevajte** vaše druge bolezni
- **pogovorite** se z vašim nefrologom, svojci in prijatelji
- zdravljenje se lahko spremeni, če se vaše potrebe spremenijo

Za dobro ledvic

Pripravila: Jelka Lindič, Damjan Kovač

v okviru Delovne skupine za kronično ledvično bolezen Slovenskega nefrološkega društva-SZD

Slovensko nefrološko društvo - Slovensko zdravniško društvo in SB Celje, SB Izola, SB Jesenice, UKC Ljubljana, UKC Maribor, SB Murska Sobota, SB Nova Gorica, SB Novo mesto, SB Ptuj, SB Slovenj Gradec, SB Trbovlje

[Dostopno na: http://www.nephro-slovenia.si](http://www.nephro-slovenia.si)